

OMSLAG

Het heiligenboek

Leonardus van Limoges. De vriend van de gevangenen Tom Zwaenepoel

Wie de naam Leendert of Lennart draag, maar ook Leonard, Leonardo, Leentje of Leni, is genoemd naar een heilige, wiens levensverhaal in geen historische bronnen terug te vinden. Over het leven van Leonardus (circa 500-559) bestaan slechts legenden.

Leonardus' vader stamt uit de Frankische adel en is als raadgever in dienst bij koning Clovis I. Zijn zoon groeit dan ook op aan het koninklijke hof, maar keert zich geleidelijk af van het leven in pracht en praal. Hij weigert een hoge functie aan het hof of als bisschop, en trekt zich terug in de eenzaamheid, aanvankelijk aan de oever van de Loire, vervolgens in het woud van Limoges. Vanuit een lemen hut preekt hij. Zijn rijkdom is de eenvoud van het woord en de symboliek van de daad. Hij ontfermt zich hoofdzakelijk over zieken en gevangenen. Van de koning krijgt hij een stuk grond voor de bouw van zijn klooster Saint-Léonard-de-Noblat, dat hij tot aan zijn dood leidt.

Tijdens zijn homilie naar aanleiding van de traditionele *Tölzer Leonhardifahrt*, de beroemde Leonardusprocessie in Bad Tölz in Beieren, zei toen nog kardinaal Joseph Ratzinger, de huidige paus

Benedictus XVI, op 6 november 1978: „Leonardus roept ons terug naar de wortels, naar wat ons draagt. Hij is de leider van onze zoektocht naar de wortels, brengt ons naar de oorsprong van spirituele waarden, maakt de kern van het geloof opnieuw zichtbaar.”

Leonardus, een man 'sterk als een leeuw', opent zijn hart voor de noden van zijn omgeving. Hij heeft vooral medelijden met mensen die van hun vrijheid beroofd zijn, niet door een misdaad, maar vanwege kritiek op de overheid. Leonardus probeert het lot van de veroordeelden te verzachten door geestelijke steun te bieden en hij slaagt zelfs erin om bij de koning hun vrijlating te verkrijgen. Na een opleiding in de landbouw en veeteelt kunnen ze een nieuw bestaan opbouwen door het land van het klooster te rooien en te bebouwen. Op die manier ontstaan landbouwnederzettingen die de omgeving een ongeziene economische bloei schenken. Bovendien bekeren velen van de vrijgelatenen zich. Sommigen sluiten zich aan bij Leonardus en zijn monniken.

Leonardus roept de moderne mens 'terug naar de wortels', omdat hij nieuw leven schept.

Legenden vertellen hoe de boeien van de gevangenen afvallen bij het roepen van zijn naam. Die kettingen brengen ze als vrije 'burgers' naar de kluizenaar. Bovendien scheidt hij ook door creatieve plannen en oplossingen nieuwe kansen, vooruitzichten en verlangens voor mensen die door hun omgeving 'levenslang' veroordeeld zijn. Leonardus geeft iedereen een tweede kans, ook al hebben ze dit niet altijd verdiend. Op hun beurt creëren ze nieuw leven voor zichzelf en voor hun omgeving. Leonardus geeft ons de vruchten van het resocialiseren van gevangenen. Zij hebben het recht, zelfs de plicht om met een nieuwe lei te beginnen, hoe moeilijk de buitenwereld het hiermee ook heeft.

In de schilderkunst wordt Leonardus meestal afgebeeld in habijt van een monnik of dalmatiek van een diaken. Zijn attributen zijn een staf en kettingen, gevangenen aan voeten, runderen, lelies. De heilige van Limoges geldt als patroonheilige van mensen die aan kettingen liggen. Dit zijn gevangenen en geesteszieken die tot in de achttiende eeuw worden vastgeketend.

De kerken die aan deze 'verlosser van vijandelijke kettingen' zijn

gewijd, zijn aan de buitenkant omspannen met grote kettingen (kettingkerk) of binnenin versierd met kettingen van voormalige gevangenen. Dit gebruik gaat waarschijnlijk terug op de Germaanse traditie om offerplaatsen met een ketting of snoer te beschermen tegen demonische invloeden.

Na de Reformatie wordt Leonardus de beschermheilige van huisdieren, runderen en paarden, omdat de afgebeelde kettingen als veekettingen worden beschouwd. Hij draagt ook het patronaat van de boeren als herinnering aan de bloeiende landbouw in Limoges. Op zijn feestdag worden paard en ruiters gezegend. Met deze 'Leonarduszegening' wil de mens de aan hem toevertrouwde schepping, zijn vaderland en zichzelf in Gods handen leggen.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

4 maart, 22.50 uur, NPS via Nederland 2. Het eiland Tiengemeten in het Haringvliet, ten zuiden van Rotterdam, verandert tussen 1996 en 2009 van landbouwgebied in 'nieuwe natuur'. Het proces kost vele miljoenen. Nadat de laatste boer gedwongen is vertrokken van zijn grond, wordt het eiland verdeeld in drie zones: wildernis, weelde en weemoed. *Nieuw Tiengemeten*, documentaire in de serie *Holland Doc* over hoe Nederland natuur maakt. In oktober 1996 begint regisseur Digna Sinke met het filmen van het eiland. Daar zijn dan nog vijf boerenbedrijven gevestigd. Zodra de laatste boer in 2006 zijn boerderij heeft verlaten, kan de 'herinrichting' beginnen. Een weg wordt een kreek, een nieuwe weg wordt aangelegd. Na het doorsteken van de dijk loopt een groot deel van het eiland onder water. De spontaan opgeschoten wilgenboompjes mogen van Natuurmonumenten blijven.

De vrome kudde

Huisbezoek Ingezonden door Karel Vertessen

De pastoor gaat op huisbezoek bij Jan en Hilde. Ze zijn een jaar getrouwd en mijnheer pastoor wil weten:

– Nog geen gezinsuitbreiding in 't verschieft?

Waarop Jan:

– We oefenen vaak, mijnheer pastoor, maar het is ons nog niet gelukt.

Zegt de pastoor:

– Deze week reis ik naar Rome. Ik zal daar een kaars opsteken voor jullie.

Vijf jaar later is de pastoor opnieuw op huisbezoek bij Jan en Hilde. Laatstgenoemde laat hem binnen.

– En Hilde, hoe gaat het met jullie?

– We mogen niet klagen, mijnheer pastoor. Wij hebben intussen vier kinderen.

– Kijk eens aan, kijk eens aan! En is de gelukkige vader thuis?

– Nee mijnheer pastoor, hij is naar Rome.

– Naar Rome? Op bedevaart of voor zijn werk?

– Neen, mijnheer pastoor. De kaars uitblazen!

Definities Ingezonden door José Raymaekers

Trui • kledingstuk dat een kind moet aantrekken als moeder het koud heeft

Huwelijk • verbond dat toelaat problemen op te lossen die men niet zou gehad hebben indien men vrijgezel was gebleven

Pessimist • optimist met ervaring

VLAAMSE PUZZELS
DEPUZZELAAR
Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.
Méér van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: GASPEDAAL

winkel	↓	welge groei	↓	rivier in Duitsland	↓	ideaal	↓	wielerwedstrijd	↓	verlangen	↓
grote ramp	→		↓	aantekenboekje	→		↓		↓	ijzer	→
→											
Europese hoofdstad	→	4				voorteken	→			7	
stemmig	→					stortplaats	→				
→										sleepboot	→
aarden vaasje	→				Bijbelse figuur	→	3				oosterlengte
voor de middag	→										
→		speelgoed	→	6	1					8	
Griekse letter	→	losgerafelde naad	→			eetgerei	→				
voor	→					zwarte bijl	→				
→				onheils-godin	→			errore excepto			meterton
Aziatisch land	→					grondsoort	→				
schrijfgerei	→										
→		2		sinds	→	9		5			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & Leven • Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.